

**Міністерство освіти і науки України
Сумський національний аграрний університет
Факультет економіки і менеджменту
Кафедра обліку і оподаткування**

**Робоча програма (силабус) вибіркового освітнього компонента
Податкова система**

Реалізується в межах освітніх програм галузей знань 05 «Соціальні та поведінкові науки», 07 «Управління та адміністрування»:

1. за спеціальністю 072 «Фінанси, банківська справа та страхування»
2. за спеціальністю 071 «Облік і оподаткування»
3. за спеціальністю 051 «Економіка»

на першому (бакалаврському) рівні вищої освіти

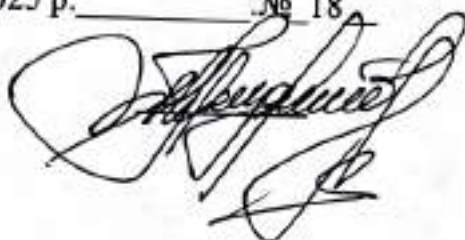
Суми – 2025

Розробник: Л. Губан Лариса ПОЛЯТИКІНА к.е.н., доцент
(підпис) (прізвище, ініціали) (вчений ступінь та звання)

Розглянуто, схвалено та затверджено на засіданні кафедри обліку і оподаткування

протокол від 05.06.2025 р. № 18

Завідувач кафедри



Ірина НАЗАРЕНКО

Погоджено:

Гарант освітньої програми _____ Олена Зубенко
(підпис) (ПІБ)

Декан факультету, де реалізується освітня програма Світлана ЛУКАШ
(підпис) (ПІБ)

Рецензія на робочу програму(додається) надана: Галина С.А.
(ПІБ)

(ПІБ)

Методист відділу якості освіти,
ліцензування та акредитації

Г.С.
(підпис)

Галина Харчак
(ПІБ)

Зареєстровано в електронній базі: дата: 17.06. 2025 р.

© СНАУ, 2025 рік

1. ЗАГАЛЬНА ІНФОРМАЦІЯ ПРО ОСВІТНІЙ КОМПОНЕНТ

1	Назва ОК	Податкова система				
2	Факультет/кафедра	Факультет економіки і менеджменту/ кафедра обліку і оподаткування				
3	Статус ОК	Вибірковий				
4	Програма/Спеціальність (програми), складовою яких є ОК для (заповнюється для обов'язкових ОК)					
5	ОК може бути запропонований для (заповнюється для вибіркових ОК)	Фінанси, банківська справа та страхування / 072 Фінанси, банківська справа та страхування Облік і оподаткування/Облік і оподаткування Економіка /Економіка Підприємництво, торгівля та біржова діяльність/Підприємництво та торгівля				
6	Рівень НРК	6 рівень				
7	Семестр та тривалість вивчення	Для заочної форми: 3 курс Для денної форми : 4 курс				
8	Кількість кредитів ЕКТС	Обсяг навчальної дисципліни становить 5 кредитів ЕКТС – заочна форма навчання.				
9	Загальний обсяг годин та їх розподіл	Денна форма			Заочна форма	
		Лекційні	Практичні	Самостійна робота	Лекційні	Практичні
		26	26	98	14	14
10	Мова навчання	Українська				
11	Викладач/Координатор освітнього компонента	Полятикіна Лариса Іванівна, к.е.н, доцент, доцент кафедри обліку і оподаткування				
11.1	Контактна інформація	Аудиторія 109е, тел.. +380666693347 L.poliatykina@ukr.net				
12	Загальний опис освітнього компонента	Освітній компонент забезпечує базову підготовку фахівця якісного нового рівня, здатного вирішувати складні нестандартні завдання і проблеми дослідницького характеру у податковій галузі. Спрямований на формування у здобувачів вищої освіти теоретичних знань та набуття практичних навичок щодо управління основними елементами податкової системи, види податків та їх класифікація, управління, вивчення порядку розрахунку розміру податків, податкової звітності, організації податкової діяльності на державному і місцевому рівнях, формування і аналізу документів, що використовуються в діяльності податкових органів. Дисципліна передбачає послідовне та систематизоване вивчення засад функціонування податкової системи, контроль формування доходів та здійснення видатків виробничими підрозділами, оцінювання результатів впливу податкових установ на соціально-економічний розвиток держави. Засвоєння здобувачами вищої освіти змісту освітнього компоненту «Податкова система» дозволить майбутнім фахівцям ефективно використовувати одержані знання у податкових органах, а також в інших сферах фінансово-економічної діяльності				
13	Мета освітнього компонента	Формування цілісної системи знань з організації і функціонування податкової системи, оволодіння навичками і прийомами оподаткування, пов'язаними з використанням навичок роботи у підприємстві, вивчення особливостей надання податкових пільг та фінансової діяльності суб'єктів господарювання та формування у				

		здобувачів вищої освіти здібностей до проведення науково-практичних досліджень в галузі оподаткування і презентації їх результатів.
14	Передумови вивчення ОК, зв'язок з іншими освітніми компонентами ОП	1. Освітній компонент базується на: Макроекономіка, Мікроекономіка, Теорія ймовірностей, Фінанси, Статистика, Основи наукових досліджень 2. Освітній компонент є основою для Страхового менеджменту 3. Обмеження відсутні
15	Політика академічної доброчесності	Обов'язкове дотримання академічної доброчесності студентами, а саме: - самостійне виконання всіх видів робіт, завдань, форм контролю, передбачених даним си́лабусом; - поси́лання на джерела інформації у разі використання ідей, розробок, тверджень, відомостей; - дотримання норм законодавства про авторське право і суміжні права; - надання достовірної інформації про результати власної навчальної діяльності, використані методики досліджень і джерела інформації. Практичні роботи виконуються за індивідуальними завданнями, які студенти отримують від викладача. Індивідуальне завдання складається з двох частин: 1) підготувати науково-дослідну роботу, відповідно до теми заняття; 2) захистити роботу перед викладачем та аудиторією. Усі роботи перевіряються на наявність плагіату і допускаються до захисту при умові текстових запозичень не більше 20%. У випадку недотримання даних вимог робота повертається на доопрацювання. При виявленні повторного порушення вимог академічної доброчесності студент не допускається до захисту. У разі виконання практичної роботи не за отриманим завданням результати анулюються, а студент отримує нову тему для опрацювання.
16	Ключові слова	Податки, платежі, податкова ставка, мито, база оподаткування, база розрахунку, пільги, тарифна ставка, відсотки, пеня, єдиний податок, декларація, спрощена система оподаткування, податкова накладна

2. РЕЗУЛЬТАТИ НАВЧАННЯ ЗА ОСВІТНІМ КОМПОНЕНТОМ ТА ЇХ ЗВ'ЯЗОК З ПРОГРАМНИМИ РЕЗУЛЬТАТАМИ НАВЧАННЯ

Результати навчання за ОК:	Як оцінюється РНД
Після вивчення освітнього компонента студент очікувано буде здатен...»	
ДРН 1 володіти понятійно-термінологічним апаратом в галузі податкової системи, визначати сутність елементів податкової системи та її місце в системі економічних категорій, розуміти функції та основні елементи побудови податкової системи, принципи оподаткування, обґрунтовувати роль податкової системи в економії коштів, активізації бізнесу, збільшенні обсягів інвестицій.	Тести, усні відповіді, кейси
ДРН 2 аналізувати сучасний стан податкової системи України, проводити порівняльну характеристику суб'єктів оподаткування та обґрунтовувати напрями удосконалення механізму реалізації нарахування прямих та непрямих податків країни (regionu), володіти знаннями про роль податкової системи у встановленні та визначенні методів впливу на економічний розвиток, визначати та аналізувати податкову звітність; оцінювати ризик та визначати послідовність сплати податків.	Індивідуальне дослідження, розв'язання задач, його презентація
ДРН 3 володіти навичками самостійної роботи з навчальної, методичної, наукової літератури, з нормативно-інструктивними матеріалами, первинною документацією щодо організації податкової діяльності	Індивідуальне дослідження, його презентація, написання висновків
ДРН 4 використовуючи теоретичні знання сутності та організації сплати прямих податків охарактеризувати порядок обчислення та сплати податку на прибуток, поняття доходів і витрат, поняття об'єкту та ставки при сплаті податку на прибуток, проводити аналіз фінансових, матеріальних, трудових, інформаційних ресурсів податкових структур.	Розв'язання розрахункових задач, письмова контрольна робота, її захист
ДРН 5 володіти знаннями про основні галузі, підгалузі та види податків, відповідальності юридичних та фізичних осіб, розуміти принципи організації та умови проведення податкових перевірок в обов'язковій та добровільній формах, володіти системою знань про необхідність та сутність оподаткування доходів фізичних осіб.	Розв'язання розрахункових задач, тести
ДРН 6 складати необхідні розрахунки основних показників діяльності податкової системи, визначати порядок обчислення та сплати зборів з доходів фізичних осіб, розглянути порядок сплати інших податків та податкову оптимізацію та ухилення від сплати податків, оцінювати склад та структуру екологічного податку, володіти основами поняттями обчислення та сплати рентної плати, податкових тарифів та методами прийняття рішень з питань удосконалення податкової політики.	Розв'язання розрахункових задач, письмова контрольна робота, її захист
ДРН 7 збирати необхідні статистичні дані, обробляти їх, аналізувати і надавати для інформаційного огляду або аналітичного звіту	Аналітичний огляд (звіт), його презентація

3. ЗМІСТ ОСВІТНЬОГО КОМПОНЕНТА (ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ)

Тема. Перелік питань, що будуть розглянуті в межах теми	Розподіл в межах загального бюджету часу (денна/заочна)			Рекомендована література ¹
	Аудиторна робота		Самостійна робота	
	Лк	П.з / семін. з.		
Тема 1. Поняття та сутність податкової системи. 1.Поняття податків та їх функції. 2. Основні елементи податкової системи. 3.Поняття податкової системи, її види 4. Основні положення Податкового кодексу	2/2	2/-	8/6	2,3,4,6,10,15
Тема 2. Порядок обчислення та сплати прямих податків. 1.Поняття об'єкту та ставки при сплаті податку на прибуток підприємств. 2. Порядок обчислення та сплати податку на прибуток підприємств. 3.Порядок розрахунку розміру податку на прибуток. 4. Поняття доходів та витрат при сплаті податку на прибуток.	2/2	2/-	8/10	1,5, 6,10, 12, 16,21
Тема 3. Порядок обчислення та сплати податку на додану вартість (ПДВ). 1. Поняття платників та об'єкту при сплаті ПДВ. 2. Поняття ставки та пільги при сплаті ПДВ. 3.Сутність податкової накладної.	2/2	4/-	8/10	1,3,4,10,15,16, 19,20
Тема 4. Порядок обчислення та сплати інших видів непрямих податків. 1. Порядок обчислення та сплати акцизного податку. 2. Особливості сплати акцизного податку на товари вітчизняного виробництва та на товари, що імпортуються. 3.Порядок обчислення та сплати мита. 4. Поняття Єдиного митного тарифу. Види мита.	2/2	2/-	8/10	1,2,3,4,7,10,14, 15,17
Тема 5. Сутність податку на доходи фізичних осіб. 1. Поняття податку на доходи фізичних осіб, визначення об'єкту суб'єктів та ставки при сплаті податку на доходи фізичних осіб. 2. Особливості нарахування соціальної пільги при розрахунку податку на доходи фізичних осіб.	4/-	4/2	8/10	1,3,5,7,10,16,21
Тема 6. Порядок обчислення та сплати зборів з доходів фізичних осіб. 1.Порядок обчислення та сплати військового збору 2.Особливості застосування податку	2/2	2/2	10/10	2,3,16,21
Тема 7. Порядок обчислення та сплати екологічного податку. 1.Платники та об'єкти при сплаті екологічного податку. 2.Ставки екологічного податку.	2/2	2/2	12/14	2,3,4,7,10,15,16 20

¹Конкретне джерело із основної чи додатково рекомендованої літератури

3. Особливості внесення екологічного податку до бюджету.				
Тема 8. Порядок обчислення та сплати рентної плати. 1. Поняття платників та об'єкту при сплаті рентної плати. 2. Ставки рентної плати..	2/-	2/2	8/14	1,2,3,4,7,10,15 16,21
Тема 9. Сплата місцевих податків. 1. Склад, ставки, порядок обчислення та особливості їх застосування. 2. Особливості справляння чинних місцевих податків	4/-	2/2	8/14	1,2,3,4,5,7,10,15 16,21
Тема 10. Сплата місцевих зборів. 1. Види зборів. 2. Ставки, особливості їх застосування. 3. Роль органів місцевого самоврядування при місцевому оподаткуванні.	2/2	2/2	12/12	1,2,3,4,5,7,15,16 21
Тема 11. Податкова оптимізація та ухилення від сплати податків. 1. Теоретичні аспекти податкової оптимізації та ухилення від сплати податків. 2. Способи ухилення від сплати податків в Україні	2/-	2/	8/12	2,3,4,7,10,15,16, 21,22
Всього	26/14	26/14	98/122	

4. МЕТОДИ ВИКЛАДАННЯ ТА НАВЧАННЯ

ДРН	Методи викладання (робота, що буде проведена викладачем під час аудиторних занять, консультацій)	Методи навчання (які види навчальної діяльності має виконати студент самостійно)
ДРН1	Лекції (оглядова, проблемна), пояснення на практичних / семінарських заняттях, ілюстрації з використанням мультимедійного обладнання	Робота з конспектом лекцій в системі Moodle, робота в мережі Інтернет, захист кейсів, складання тесту
ДРН 2	Лекції (оглядова, дискусійна), пояснення на практичних заняттях, ілюстрації з використанням мультимедійного обладнання, мозковий штурм	Робота з конспектом лекцій в системі Moodle, робота в мережі Інтернет, робота з використанням аналітичних методів, виконання презентації аналітичного дослідження, розв'язання задач.
ДРН3	Пояснення	Збір інформаційного матеріалу (статистична звітність об'єкта дослідження за індивідуальним завданням, мережа Інтернет), його аналіз, написання висновків, виконання презентації
ДРН 4	Оглядова лекція, семінар-дискусія, тестування, пояснення, кейс-метод	Робота з конспектом лекцій в системі Moodle, розв'язання задач, складання тестів
ДРН 5	Оглядова лекція, пояснення на практичних заняттях, ілюстрації з використанням мультимедійного обладнання,	Робота з конспектом лекцій в системі Moodle, розв'язання задач, робота в мережі Інтернет, захист контрольної роботи
ДРН 6	Пояснення, демонстрація	Робота з конспектом лекцій в системі Moodle, розв'язання задач, складання тестів. Інтерактивні методи навчання (Перевернутий клас для самостійної роботи)
ДРН 7	Пояснення	Виконання аналітичного огляду, його презентації. Інтерактивні методи навчання (Перевернутий клас для самостійної роботи)

Дистанційне навчання реалізується через систему дистанційної освіти (СДО) з використання платформи Moodle. Матеріали для вивчення дисципліни викладені на сторінці курсу «Податкова система» у відповідності до навчальної програми. З кожної теми студентам надається лекційний матеріал, додаткові навчальні матеріали у вигляді методичних рекомендацій для практичних занять та самостійної роботи, а також перелік завдань для семінарських та практичних робіт. Для оцінювання роботи студентів на семінарських та практичних заняттях по темах дисципліни передбачено блок тестових питань, практичних завдань.

5. ОЦІНЮВАННЯ ЗА ОСВІТНІМ КОМПОНЕНТОМ

5.1. Діагностичне оцінювання (зазначається за потреби)

5.2. Сумативне оцінювання

5.2.1. Для оцінювання очікуваних результатів навчання передбачено

№	Методи сумативного оцінювання	Бали / Вага у загальній оцінці	Дата складання
1.	Індивідуальне дослідження, його презентація, кейси, написання висновків	30 балів / 30%	До 15 тижня
2.	Письмова контрольна робота, її захист, розв'язання задач	20 балів / 20%	До 7 тижня, 11 тижня
3.	Аналітичний огляд (звіт), його презентація	20 балів / 20%	До 13 тижня
4.	Тести множинного вибору	30 балів / 30%	До 15 тижня

¹Оцінювання презентацій (захисту) складає 5 балів / 5% у загальній оцінці методу оцінювання

5.2.2. Критерії оцінювання

Компонент ²	Незадовільно	Задовільно	Добре	Відмінно ³
Індивідуальне дослідження	<13 балів Частково виконана робота, оформлення не відповідає вимогам	14-17 Робота виконана в повному обсязі; студент виявляє елементарні знання окремих положень навчального матеріалу, зіставляє, узагальнює та аналізує інформацію, обробляє та інтерпретує дані, одержані результати, оформлення роботи частково відповідає вимогам	18-19 балів Робота виконана в повному обсязі, студент обґрунтовано викладає навчальний матеріал, аналізує, синтезує, узагальнює та розкриває його зміст, обробляє та логічно інтерпретує дані, одержані результати, оформлення тексту, таблиць, рисунків, літератури відповідає вимогам	20 балів Робота виконана в повному обсязі; студент вільно, самостійно й аргументовано викладає навчальний матеріал, глибоко та всебічно розкриває його зміст, шукає, аналізує, синтезує, узагальнює та критично оцінює інформацію, оформлення тексту, таблиць, рисунків, літератури відповідає вимогам
Експрес-	<3 балів	3 бали	4 бали	5 балів

²Зазначити компонент сумативного оцінювання

³Зазначити розподіл балів та критерії, що зумовлюють рівень оцінки

опитування, тестування	Представлення результатів досліджень у спосіб, що не розкриває його зміст і результатів	Представлення результатів досліджень у різний спосіб	Представлення результатів досліджень у відповідному форматі	Представлення результатів досліджень у спосіб, що є найбільш відповідним за певних обставин з використанням різних форм подання інформації
Письмова контрольна робота	<12 балів Вимоги щодо завдання не виконано	12-15 Більшість вимог виконано, але окремі складові відсутні або недостатньо розкриті, відсутній аналіз інших підходів до питання	15-18 балів Виконано усі вимоги завдання	20 балів Виконані усі вимоги завдання, продемонстровано, креативність, вдумливість, запропоновано власне вирішення проблеми
Аналітичний огляд (звіт)	<12 балів Частково виконана робота, оформлення не відповідає вимогам	12-15 Робота виконана в повному обсязі; студент виявляє елементарні знання окремих положень навчального матеріалу, зіставляє, узагальнює та аналізує інформацію, обробляє та інтерпретує дані, одержані результати, оформлення роботи частково відповідає вимогам	15-18 балів Робота виконана в повному обсязі, студент обґрунтовано викладає навчальний матеріал, аналізує, синтезує, узагальнює та оцінює інформацію, обробляє та логічно інтерпретує дані, одержані результати, оформлення тексту, таблиць, рисунків, літератури відповідає вимогам	20 балів Робота виконана в повному обсязі; студент вільно, самостійно й аргументовано викладає навчальний матеріал, розкриває його зміст, шукає, аналізує, синтезує, узагальнює та критично оцінює інформацію, оформлення тексту, таблиць, рисунків, літератури відповідає вимогам

5.3. Формативне оцінювання:

Для оцінювання поточного прогресу у навчанні та розуміння напрямів подальшого удосконалення передбачено

№	Елементи формативного оцінювання	Дата
1	Експрес-опитування після вивчення кожної теми	Кожне заняття
2	Усне опитування, тестування	2, 4, 6, 8, 10, 13 тиждів
3	Самооцінка поточного тестування	7 тиждів, 14 тиждів
4	Спостереження за ходом вирішення завдань, обговорення та усні коментарі викладача	1 тиждів, 9 тиждів
5	Усний зворотній зв'язок від викладача та студентів після захисту контрольної роботи	8 тиждів, 12 тиждів
6	Розв'язання задач	6, 7, 13, 14 тиждів

Самооцінювання може використовуватися як елемент сумативного оцінювання, так і нормативного оцінювання.

НАВЧАЛЬНІ РЕСУРСИ (ЛІТЕРАТУРА)

2.1. Основні джерела

2.1.1. Підручники, посібники

1. Баранова В.Г. Податкова система: навчальний посібник. Одеса: ВМВ, 2022. 344 с.
2. Тимченко О.М. Податкова система України: тренінг-курс: навч. посібник. К.: ДННУ «Акад. фін. управління», 2021. 656 с.
3. Прус В. М. Податки та податкова система України: навч. посібник. Харків: Бурун Книга, 2020. 160 с.
4. Новосельська Л. І. Переваги та недоліки Податкового кодексу України Науковий вісник НЛТУ України. 2021. Вип. 21.5. С. 269-272.

2.1.2. Методичне забезпечення

5. Полятикіна Л.І. Податкова система. Методичні рекомендації для виконання самостійної роботи для здобувачів вищої освіти денної та заочної форм навчання спеціальностей 071 Облік і оподаткування, 072 Фінанси, банківська справа та страхування, 073 Менеджмент, 075 Маркетинг, 076 Підприємництво, торгівля та біржова діяльність, 051 Економіка. Суми. Сумський національний аграрний університет, 2024. – 38с. (протокол № 5 від 23.02.2024 р.)

6. Полятикіна Л.І. Податкова система. Методичні рекомендації для виконання практичних завдань для здобувачів вищої освіти денної та заочної форм навчання спеціальностей 071 «Облік і оподаткування», 072 «Фінанси, банківська справа та страхування», 073 «Менеджмент», 075 «Маркетинг», 076 «Підприємництво, торгівля та біржова діяльність», 051 «Економіка» Суми, Сумський національний аграрний університет, 2024- 45с. (протокол №5 від 23 лютого 2024 р.)

7. Полятикіна Л.І. Податкова система. Конспект лекцій з дисципліни для здобувачів вищої освіти денної та заочної форм навчання спеціальностей «Облік і оподаткування, «Фінанси, банківська справа та страхування» Суми, Сумський національний аграрний університет, 2023. 78с. (протокол № 10 від 30 травня 2023р.)

Програмне забезпечення

Дистанційний курс в програмній оболонці Moodle:
<https://cdn.snau.edu.ua/moodle/course/view.php?id=3822>

2.1.3 Інші джерела:

8. Бюджетний кодекс України URL: <https://zakon5.rada.gov.ua/>
9. Митний кодекс України від 13 березня 2012 р. № 4495-VI. Із змінами і доповненнями, внесеними Законами України URL: <https://sfs.gov.ua/>
10. Податковий кодекс України від 02.12.2010 р. №2756 -VI URL: <https://www.rada.gov.ua>
11. Кодекс України про адміністративні правопорушення URL: <https://www.rada.gov.ua>

12. Журнал «Вісник» Офіційне друковане видання Державної фіскальної служби України. URL: <http://sfs.gov.ua/>

13. Полятикіна Л.І. Особливості обліку і оподаткування транспортно-експедиторських послуг в автотранспортних підприємствах. *Управління змінами та інновації*. Запоріжжя. 2024. № 9/24 .с.60-64/ DOI: <https://doi.org/10.32782/CMI/2024-9-12>
URL: <http://cmi.politehnica.zp.ua/index.php/journal/article/view/127/120>

14. Полятикіна Л.І. Аналітичні основи реалізації концепції збереження власного капіталі при оподаткуванні підприємств. *Економіка і суспільство*. Електронний науковий журнал. Мукачєво. 2024, № 1(33). С. 61-64. URL: <https://economyandsociety.in.ua/index.php/journal/article/view/3604>

15. Полятикіна Л.І. Інформаційне забезпечення обліку і оподаткування фінансових результатів в лісовій галузі. *Приазовський економічний вісник*. Електронний науковий журнал. Запоріжжя. 2023, №1(33). С. 61-64. URL:<http://rev.kpu.zp.ua>
DOI: <https://doi.org/10.32782/2524-0072/2024-60-67> С. 61-64.

16. Полятикіна Л.І. Аудит в системі аграрного підприємства України. *Економіка та суспільство*. 2022. № 35. URL: <https://economyandsociety.in.ua/index.php/journal/article/view/1068/DOI:10.32782/2524-0072/2022-35-7>

17. Полятикіна Л.І. Аналітичні основи реалізації концепції збереження власного капіталі при оподаткуванні підприємств. *Економіка і суспільство*. Електронний науковий журнал. Мукачєво. 2024, № 1(33). С. 61-64. URL: <https://economyandsociety.in.ua/index.php/journal/article/view/3604>

18. Полятикіна Л.І. Інформаційне забезпечення обліку і оподаткування фінансових результатів в лісовій галузі. *Приазовський економічний вісник*. Електронний науковий журнал. Запоріжжя. 2023, №1(33). С. 61-64. URL:<http://rev.kpu.zp.ua>
DOI: <https://doi.org/10.32782/2524-0072/2024-60-67> С. 61-64.

19. Полятикіна Л.І. Аудит в системі аграрного підприємства України. *Економіка та суспільство*. 2022. № 35. URL: <https://economyandsociety.in.ua/index.php/journal/article/view/1068/DOI:10.32782/2524-0072/2022-35-7>

2.2 Додаткові джерела

20. Державна фіскальна служба України URL: <http://sfs.gov.ua/>

21. Вісник. Право знати все про податки і збори URL: <http://www.visnuk.com.ua/>

22. Міністерство фінансів України URL: <http://www.minfin.gov.ua/>

23. Міністерство економічного розвитку і торівлі України URL: <http://www.me.gov.ua/>

24. Ліга бізнес - інформ – українська мережа ділової інформації URL: <http://www.liga.net/>

25. Урядовий портал URL: <http://www.kmu.gov.ua/>

26. Офіційний сайт Державної казначейської служби України. URL: <http://www.treasury.gov.ua>

27. Офіційний сайт Верховної Ради України. URL: <http://www.rada.gov.ua/>

28. Офіційний сайт Міністерства фінансів України. URL: <http://www.minfin.gov.ua/>

29. Офіційний сайт МТСБУ URL: <http://www.mtsbu.ua/ua/>